

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

до проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо функціонування національної системи кваліфікацій”
(назва проекту)

внесений народними депутатами України Гришиною Ю. М.,
Камельчуком Ю. О., Люботою Д. В., Арешонковим В. Ю., та іншими.
(ініціатор (ініціатори) законопроекту)

реєстраційний номер 4147-1 від 09 жовтня 2020 р.

до першого читання
(зазначити, до якого читання надаються пропозиції)

1. Законопроект підтримується за умови врахування зауважень та пропозицій
(чітка позиція органу виконавчої влади до законопроекту)

2. Законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій” (далі – законопроект) пропонується внести зміни, зокрема, до Кодексу законів про працю України, Закону України „Про оплату праці”, Закону України „Про зайнятість населення” в частині визначення термінології, встановлення пріоритетності професійних стандартів над кваліфікаційними характеристиками, зміни суб’єкту, уповноваженого на затвердження професійних стандартів.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України загалом підтримує ідею вдосконалення системи професійних стандартів, яка здатна забезпечити належний рівень підготовки спеціалістів та підвищити їх конкурентоспроможність на ринку праці, вважає за доцільне висловити щодо змісту законопроекту такі зауваження та пропозиції.

1. У підпункті 1 пункту 1 розділу 1 законопроекту:

1) абзацом четвертим пропонується визначення терміну „Галузь – сукупність видів економічної діяльності, у межах якої існують однакові або подібні умови здійснення господарської діяльності підприємств, установ, організацій, фізичних осіб-підприємців та професійної діяльності осіб”.

Зазначаємо, що Кодекс законів про працю України регулює трудові відносини всіх працівників, а запропонована норма законопроекту не є предметом трудових відносин.

Визначення терміну „галузь,, врегульовано частиною першою статті 260 Господарського кодексу України, зокрема: „сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності, складає галузь”.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200](#)

Підписувач [Петрашко Ігор Ростиславович](#)

Дійсний з [30.03.2020 0:00](#) по [30.03.2022 0:00](#)

Мінекономіки

4703-02/65554-01 від 30.10.20
12:46:53

2) абзацом десятим пропонується запровадити *„Реєстр професій містить інформацію про професії, види професійної діяльності, роботи (заняття), відповідні професійні кваліфікації та забезпечує її доступність для всіх заінтересованих осіб”*.

Національна система класифікацій професій (занять) має бути єдина та адаптована до Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO 08: International Standard Classification of Occupations/ILO, Geneva), яку Міжнародна конференція статистики праці Міжнародного бюро праці рекомендувала для переведення національних даних у систему, що полегшує міжнародний обмін професійною інформацією та підготовки і подання статистичних даних для періодичних міжнародних оглядів із статистики праці.

На сьогодні Національна система класифікацій професій (занять) України визначається Національним Класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”, затвердженим наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 (зі змінами) та Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, що складається із галузевих випусків, до якого вміщено кваліфікаційні характеристики, а також професійними стандартами.

Реалізація положень законопроекту змінить існуючу систему професійних кваліфікацій та потребуватиме відповідних змін у цій сфері.

Ураховуючи зазначене пропонується визначити у законопроекті положення стосовно переходу від існуючої до нової системи професійних кваліфікацій, та сформувані механізм взаємодії чинної професійної стандартизації (Класифікатор професій ДК 003:2010 – 9035 професійних назв робіт, Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників – більше 6 тисяч кваліфікаційних характеристик) з новою кваліфікаційною системою.

Ураховуючи зазначене, пропонуємо в підпункті 1 пункту 1 розділу I законопроекту статтю 4¹ викласти в такій редакції:

„Стаття 4¹. Вид професійної діяльності, професія, професійна кваліфікація.

Вид професійної діяльності – сукупність видів трудової діяльності, що мають спільну інтеграційну основу, сформовані цілісним набором трудових функцій та необхідних для їх виконання компетентностей.

Професія – сукупність подібних робіт / занять, що передбачає відповідну підготовку та здобуття певних кваліфікацій.

Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб’єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати

певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Повна професійна кваліфікація – повний перелік трудових функцій та компетентностей визначених відповідним професійним стандартом, які особа здобула та здатна продемонструвати.

Часткова професійна кваліфікація – частина трудових функцій та компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом, які особа здобула та здатна продемонструвати.

Наявність у особи повної професійної кваліфікації дозволяє їй виконувати повний набір трудових функцій та компетентностей визнаної повної професійної кваліфікації в межах професії або виду професійної діяльності.

Наявність у особи часткової професійної кваліфікації надає їй право виконувати трудові функції та компетентності лише визнаної часткової професійної кваліфікації в межах професії або виду професійної діяльності.

Порядок ведення Реєстру кваліфікацій затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення. До приведення нормативно-правового акту у відповідність із цим Законом інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Формування та реалізацію державної політики у сфері застосування професійних кваліфікацій та професійних стандартів забезпечує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.”.

2. У підпункті 2 пункту 1 розділу 1 законопроекту:

1) абзацом п'ятим пропонується визначити, що *„Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій”*.

Одночасно абзацом чотирнадцятим підпункту 2 пункту 3 розділу 1 законопроекту пропонується у статті 38 Закону України „Про освіту” визначити, що Національне агентство кваліфікацій *„готує проект порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів і подає його на затвердження Кабінету Міністрів України”*.

Зазначаємо, що Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів використовується для розроблення професійних стандартів, які насамперед застосовуються у сфері праці та зайнятості населення та регулюють трудові відносини працівників.

З метою уникнення дублювання зазначених норм законопроекту, які вносяться одночасно до Кодексу законів про працю України, що регулює трудові відносини працівників та Закону України „Про освіту”, що регулює

суспільні відносини у сфері освіти, пропонуємо зазначену норму визначити у Кодексі законів про працю України у редакції запропонованій Мінекономіки.

У зв'язку з цим пропонуємо абзац чотирнадцятий підпункту 2 пункту 3 розділу 1 законопроекту виключити;

2) абзацом шостим пропонується визначити, що *„Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів розробляються Національним агентством кваліфікацій та оприлюднюються на його офіційному веб-сайті”*.

З метою ефективного інституційного забезпечення розбудови та функціонування системи кваліфікацій в Україні, доцільно чітко виокремити завдання Національного агентства кваліфікацій, Кабінету Міністрів України та інших заінтересованих центральних органів державної влади щодо регулювання суспільних відносин, пов'язаних зі створенням, функціонуванням та розвитком Національної системи кваліфікацій в Україні.

Зокрема пропонується законопроектом встановити, що формування та реалізацію державної політики у сфері застосування професійних кваліфікацій та професійних стандартів забезпечує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.

Національне агентство кваліфікацій є органом уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій, діяльність якого спрямовується і координується через Міністра центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.

Оскільки, встановлення на загальнодержавному рівні єдиних вимог до формування професійних кваліфікацій повинно відповідати законодавству про працю, яке встановлює високий рівень умов праці, всемірну охорону трудових прав працівників, професійного розвитку, сертифікації, атестації, нормування праці, оплати праці, тарифікації, категоріювання посад і професій, тощо.

На даний час, частина перша статті 38 Закону України „Про освіту” визначає, що Національне агентство кваліфікацій є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій.

Ураховуючи зазначене, пропонуємо в підпункті 2 пункту 1 розділу I законопроекту статтю 4² викласти в такій редакції:

„Стаття 4² Професійні стандарти.

Професійний стандарт - затверджені в установленому порядку вимоги до кваліфікації працівників, їх компетентності, що визначаються роботодавцями і слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями національної і галузевих рамок

кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками. Професійні стандарти затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.

Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами.

Порядок розроблення, затвердження, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.

Вимоги до кваліфікаційних та спеціальних знань працівників, їх завдання, обов'язки та спеціалізація визначаються професійними стандартами. За відсутності професійних стандартів такі вимоги визначаються кваліфікаційними характеристиками.

Методика розроблення професійних стандартів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері праці, трудових відносин та зайнятості населення.”.

3. Абзацом двадцятим підпункту 2 пункту 3 розділу 1 законопроекту пропонується закріпити у статті 38 Закону України „Про освіту” повноваження Національного агентства кваліфікацій щодо *формування вимог до процедур присвоєння кваліфікацій, визнання результатів неформального та інформального навчання.*

При цьому підпунктами 1, 2, 3 пункту 4 розділу 1 законопроекту пропонується:

у статті 22 Закону України „Про зайнятість населення” виключити норму, згідно з якою Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, його територіальні органи організують роботу з підтвердження професійної кваліфікації за результатами неформального професійного навчання за робітничими професіями;

у статті 34 Закону України „Про зайнятість населення” виключити норму, згідно з якою Порядок підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями визначається Кабінетом Міністрів України

у статті 35 Закону України „Про зайнятість населення” виключити норму, якою надається право безробітним підтвердити результати

неформального професійного навчання за робітничими професіями за направленням центрів зайнятості.

Зазначаємо, що абзацом шостим підпункту 2 пункту 3 розділу 1 законопроекту до повноважень Національного агентства кваліфікацій віднесено *„бере участь у розробленні нормативно-правових актів у сфері кваліфікацій”*.

Одночасно звертаємо увагу, що частиною шостою статті 34 Закону України „Про зайнятість населення” запроваджено в Україні систему підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями для підвищення конкурентоспроможності та мобільності громадян на ринку праці, залучення працівників, які не мають документів про наявність професійної кваліфікації, але здатні виконувати необхідні трудові функції в певних видах економічної діяльності.

На сьогодні розроблені та затверджені основні нормативні акти необхідні для ефективного функціонування системи підтвердження результатів неформального навчання.

Процес підтвердження результатів неформального професійного навчання здійснюється підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності згідно з договором, укладеним суб’єктом підтвердження з особою або роботодавцем.

Загалом, за направленням служби зайнятості підтвердили професійну кваліфікацію 374 особи здобуту шляхом неформального навчання та отримали відповідний документ про присвоєння кваліфікації.

Ураховуючи зазначене та з метою переходу від існуючого процесу підтвердження результатів неформального професійного навчання до нової системи оцінювання і визнання результатів навчання осіб (зокрема, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти), присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій кваліфікаційними центрами, пропонується:

абзац двадцятий підпункту 2 пункту 3 розділу 1 законопроекту виключити;

підпункт 1 пункту 4 розділу 1 законопроекту викласти в такій редакції:

„1) пункт 6 частини другої статті 22 викласти у такій редакції:

організують підтвердження професійної кваліфікації безробітних за результатами неформальної чи інформальної освіти за робітничими професіями;”;

підпункт 2 пункту 4 розділу 1 законопроекту викласти в такій редакції:

„2) частину шосту статті 34 викласти у такій редакції:

Порядок присвоєння та/або підтвердження професійних кваліфікацій (повних та часткових), визнання результатів неформальної та інформальної освіти визначається Кабінетом Міністрів України”;

підпункт 3 пункту 4 розділу 1 законопроекту виключити. Оскільки частиною п'ятою статті 35 Закону України „Про зайнятість населення” розширено можливості безробітних у сприянні працевлаштуванню, шляхом підтвердження результатів неформального професійного навчання безробітних за направленням центрів зайнятості.

4. Разом з тим, зазначаємо, що з метою правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із створенням, функціонуванням, розвитком та ефективним інституційним забезпеченням необхідно сформулювати єдину, цілісну та гнучку Національну систему кваліфікацій в Україні.

Зазначене пропонується виходячи з необхідності визначення на загальнодержавному рівні:

повноважень Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, Національного агентства кваліфікацій, кваліфікаційних центрів та інших заінтересованих сторін;

єдиних вимог до формування професійних кваліфікацій, що повинні відповідати законодавству про працю, яке встановлює високий рівень умов праці, всемірну охорону трудових прав працівників, професійного розвитку, сертифікації, атестації, нормування праці, оплати праці, тарифікації, категоріювання посад і професій;

порядку утворення та діяльності і правового статусу суб'єктів, що здійснюють діяльність з оцінювання і визнання освітніх та/або професійних кваліфікацій тощо.

Виходячи з викладеного вище, пропонується означені питання врегулювати у проєкті закону про національну систему кваліфікацій, розроблення якого передбачене абзацом другим підпункту 3 пункту 6 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України „Про освіту”.

**Міністр розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України**

Ігор ПЕТРАШКО